

KIBÉDIEK

MEGJELENIK HAVONTA

lapja

EURÓPA A FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC MELEGÁGYA-1848 - 3. RÉSZ

A forradalom általános helyzetének tükrében 1849 októberére már csak Komárom vára volt a forradalmárok kezén, melynek parancsnoka Klapka György tábornok. E várat még Haynau se tudta meghódítani, ezért kénytelen volt megalkudni Klapkával és szerződésben rögzített feltételek mellett szabad elvonulást adni a várvédőknek.

Szívszorító történet, mely az átadások lejátszódott 1849.10.03-án. A várvédők között állomásozott a Württemberg-huszárok hat százada, köztük az a század is, amely Fiáth Pompejus és Lenkey János vezetésével 1848.05.28-án a Kárpátokon át, veszélyek között Galiciából hazaszökött a forradalom megsegítésére. (Fiáth P., 1824 Milánó, 1848.08.18-án, halálos sebet kapott Szenttamás második sikertelen ostrománál Szerbiában/ Lenkey J. aradi vértanú). A huszárok rendben felsorakozva teljes díszben várták Klapkát, megérkezésekor tisztelegve fogadták, és az ezred cigány-zenekara játszott a csatára hívó Klapka-indulót:

„Föl, föl vitézek a csatára,

A szent szabadság oltalmára!

Édes hazánkért hősi vérünk

Ontjuk, hullatjuk nagy bátran, míg élünk.

Föl, föl! Látjátok lobogómat?

Indulj! Utánam robogó had!

Zeng-dörg az ágyú, csillog a kard,

Ez lelkesíti csatában a magyart.”

Ezután következett a borzalmas lelki fájdalommal járó lefegyverzés és a lovak átadása. A végös búcsú a várvédő 32.000 ember számára 1849. október 4-én jött el. 24 óra alatt kötelesek voltak elhagyni a várost.

AZ OLY NAGYON VÁRT MAGYAR SZABADSÁG HELYETT VÁRFOGSÁG ÉS HALÁL

Ezután az osztrákok haditörvényszéket állítottak fel, és a szabadságharcban részt vett vezetőket, tábornokokat (aradi 13 vértanú), tiszteket halálra, életfogytiglani börtönrre ítélték. Másokat (sok helyen a honvédeket is beleértve) megfosztották munkalehetőségüktől, megélhetésük forrásától. Mások külföldre menekültek (Kossuth L., Bem

J.). A dicsőség után jöttek a megtorlások, kivégzések, megaláztatások. Erre a célra Ferenc József császár beleegyezésével a bécsi kormány teljhatalmú hadvezérére nevezte ki Haynaut, a „bresciai hiénát,” akinek már gyakorlata volt a monarchia ellenes Észak-Itáliában vérbefojtott forradalom hőseinek kivégzésében. Ezt a ténykedését is nagy elismerés övezte Bécsben, de nemzetközi nyomásra, busás fizetéssel megköszönve szolgálatait, 1850-ben lemondatták.

A forradalmi harcok nagyjait, akiket a „bresciai hiéna” el tudott fogni, vagy el tudott fogatni mindet kivégeztette. De nemcsak őket. Általában, ha a forradalomra emlékezünk, mindig az aradi 13 vértanú nevét idézzük, de tudni kell, hogy rajtuk kívül Aradon is többen voltak, és az ország területén sok-sok ezer civil halottja volt, főleg a magyar nemzetnek.

Érdekes kincses-könyvre bukkantam, mely százával említi a vértanúhalált halt forradalmárok nevét (magyaroknak és más nemzetiségűeknek egyaránt). De emléket állít olyan embereknek is, akiket –bár nem voltak forradalmárok- a talpnyalók koholt vádjai alapján százával ítélték börtönbüntetésre (legtöbbször nem élte túl), akasztásra. A kincses-

könyv a MAGYAR VÉRTANÚK KÖNYVE/Dr. Kacziány Géza/ Budapest 1905.

E mellett dokumentálódott más forrásokból is, mert tudtam, hogy a megtorlások jóval nyomatókosabbak voltak. Ennek jegyében meg kell említeni, hogy 1849. október 6-án nemcsak Aradon voltak mártírok, hanem Budapesten is. Ugyanis, szintén 1849. október 6-án végezték ki az első felelős magyar kormány alkotmányos miniszterelnökét, gróf Batthyány Lajost (42 éves). Budapesten az Újépület (Kárpát-medence legnagyobb, erődszerű katonai rendeltetésű épület-együttese 1786-1879 között) falánál végezték ki. Emlékét e helyen a Batthyány örökmécses őrzi. Haynau-ék koholt vádak tömkelegével igazolták „bűnrészségét” a császár és a monarchia ellen, és golyó általi halálra ítélték. Bár elmenekülhetett volna, de becsületessége, hűsége a forradalom eszméjéhez nem engedte. (Később a kormány több tagját is kivégzik).

Azt is jó még tudni, hogy az Aradon meghalt, kivégzett mártírok nem 13-an voltak, hanem az alábbiak szerint ismertetett 17-en:

* 1. Aranyosi báró Ormai Norbert ezredes. Ő volt az első aradi vértanú. Mivel nevével nemigen

találkozunk még tankönyvekben sem (bár a magyar hazáért és annak szabadságáért életét áldozta), ezért gondoltam megisztelem emlékét azzal, ha szerény írással emlékezem és vele másokat is erre sarkallok. 1813-ban született osztrák katonacsaládban „Auffenberg” néven, melyet 1848-ban magyarosított Ormaira. Katonai pályája 1828-ban kezdődött a császári seregben, ahol hadnagyként szolgált, amikor 1840-ben, mint felségértő összeesküvőt - hosszú vizsgálati fogság után - 14 év várbörtönrre ítélték. 1848 elején a Batthyány kormány közkegyelme által szabadult, és felajánlotta szolgálatát, mint önkéntes a szerveződő forradalmi vadászeregbe, ahol századosként szolgált. Júniusban Mészáros Lázár hadügyminiszternek írott levelében vállaltást tett: „...szívemből érzem és egész lelkemből értem szülő hazám hívó szavát, és érette utolsó csepp véremet fel fogom áldozni...” Októbertől őrnagyi rangot kapott és Kossuth Lajos szárnysegédje lesz. 1849 márciusában alezredesi, majd ezredesi rangot kap. A Honvédelmi Bizottmány megbízásából vadászereket szervez, előbb egyiknek parancsnoka lett, majd mindeniknek főfelügyelője. Több mint 7000 katonát ad a forradalomnak. 1849 augusztusában Aradon feladja magát. Haynau rögtönítélő bírósága kötél általi halálra ítéli. 22-én az ítélet végrehajtott a Csala erdőben, tetemét ott is földelték el. 36 éves volt (mellékelt kép). A „bresciai” hiéna így dicsekszik tetteréről: „...felakasztattam egy Auffenberg nevű egyént, aki valamikor hadnagy volt a Mazzuchelli ezredben, aztán ezredes és Kossuth segédtsíjtje - Kiss, Leiningen, Poeltenberg, Vécsey stb. is követni fogja, mihelyt megérkezik. Az eljárás a lehető legrövidebb lesz, megállapítjuk az illetőről, hogy tisztként szolgált nálunk, és fegyveres szolgálatot teljesített a lázadó hadseregben. Ekképp az eljárásokat a legrövidebb időn belül befejezzük”

ÉS VALÓBAN ARADON, ŐK 13-AN KÖVETKEZTEK

* 2. Aulich Lajos honvéd tábornok (1849-ben hadügyminiszter, 56 éves, legidősebb mártír/fel-

akasztották); * 3. Damjanics János honvéd tábornok (45 éves, felakasztották); * 4. Dessewffy Arisztid honvéd tábornok (47 éves, golyó általi halál); * 5. Kiss Ernő honvéd altábornagy (50 éves, golyó általi halál); * 6. Knécsics Károly honvéd tábornok (41 éves/felakasztották); * 7. Láhner György honvéd tábornok (születésnapján akasztották fel, 54 éves/csatában ágyúira ezt íratta: "Ne bánts a magyart!"); * 8. Lázár Vilmos honvéd ezredes (34 éves, golyó általi halál); * 9. gróf Leiningen-Westerburg Károly honvéd tábornok (30 éves/felakasztották); * 10. Nagysándor József honvéd tábornok (44 éves, felakasztották); * 11. Poeltenberg Ernő honvéd tábornok (41 éves, felakasztották); * 12. Schweidel József honvéd tábornok (53 éves, golyó általi halál/katona fiával, Alberttel együtt raboskodtak/ fia kegyelmet kapott); * 13. Török Ignác honvéd tábornok (54 éves, már holtan akasztották fel); * 14. gróf Vécsey Károly, honvéd tábornok (45 éves, felakasztották, apja kérésére utolsóinak).

ARADI MÁRTÍROK, AKIKET NEM 1849. OKTÓBER 6-ÁN VÉGEZTEK KI

* 15. Kazinczy Lajos ezredes, hadtestparancsnok, a legfiatalabb vértanú (29 éves) 1849. október 25-én lőtték meg az aradi vársáncban; * 16. Lenkey János tábornok (elmezavarodott állapotba került, így nem végezték ki, de kínzó rossz bánásmódja miatt 42 évesen, 1850. február 8-án elhunyt). Főbűne az volt, hogy századával hazaszökött Galiciából a forradalom megsegítésére a császár ellen (Petőfi emléket állít a hősöknek Lenkey százada c. versében); * 17. Ludwig Hauk (Haug Lajos) alezredes. Róla sem esik sok szó a forradalom kapcsán. Éppen ezért néhány fontos adatot jó, ha megismerünk.

Eredetileg katona volt, de 1828-ban kilépett a császári seregből Bécsben. 1848-ban, a bécsi forradalom idején elitalakulatot szervezett a császáriak ellen. E mellett, mint a Constitution lap szerkesztője megjelentette az uralkodóházat

gúnyoló írását: Az uralkodó ház utolsó órái címmel, melyben Bemet dicsőítette. Bécsből október 31-én Párizsba menekült, majd 1849 februárjában Budapestre. Bem hadseregében annak hadsegédje lett. A ranglétrán őrnagy, majd alezredes, verseci katonai parancsnok. Elfoglalta a délvidéki bányavárosokat. A hadsereg ellátásához saját vagyonával is hozzájárult. Szászváros parancsnokává is kinevezték. Kórházakat, nemzetőrsegeket szervezett. Harcolt Jellasics császári királyi hadserege ellen, és szétverte a Szerbiából betörőket. A fegyverletétel után hamis útlevelel akart Pestre jutni, de 1849. augusztus 22-én, Biharkezesnél elfogták. Megtalálták nála a gúnycikk (Az uralkodó ház utolsó órái) kéziratát, és ezzel sorsa el is dőlt. Bár nemzetközi nyomásra már a kivégzéseket fel kellett függeszteni, Haynau mégsem tudta magát túrtöztetni, és 1850. február 19-én felakasztatta.

Ne feledkezzünk meg a 150.000 honvédről, akik között kibédiak is voltak (róluk a következő lapszámban), valamint a külföldi testvér-égiókról sem. Ők együtt, összesen 433 csatát vívtak a forradalom 15 hónapja alatt. Ellenségük, az ellenfelük az osztrák császári és az orosz cári csapatok több mint 350.000 katonája valamint a több tízezerre tehető különböző nemzetiségű egységek. A forradalmi erőik veszteségét 24.000 főre, az ellenfelét pedig több mint 25.000 főre becsülték.

Borbély Emma,

a Kibédi Seprődi János Művelődési
Egyesület elnöke, 2023 februárjában.

A szövegben említettek kivüli forrásanyag:
Gracza Gy: Az 1848-49-iki Magyar Szabadságharc Története (rákereséskor a szavak közé szünet kell); [https://hu.wikipedia.org/www.magyarsagunk-hungarikumunk.hu;Bánlaky.József.AMagyarNemzetHaditörténelme\(rákereséskor a szavak közé szünet kell\); https://hu.wikipedia.org/wiki/1848%E2%80%9349-es_forradalom_%C3%A9s_sza-bads%C3%A1gharchttps://actarcanum.com/hu/ADT](https://hu.wikipedia.org/www.magyarsagunk-hungarikumunk.hu;Bánlaky.József.AMagyarNemzetHaditörténelme(rákereséskor a szavak közé szünet kell); https://hu.wikipedia.org/wiki/1848%E2%80%9349-es_forradalom_%C3%A9s_sza-bads%C3%A1gharchttps://actarcanum.com/hu/ADT)

Dr. Kacziány Géza: „Áldott legyen emlékezte a magyar szabadsáért halt nemes férfiaknak !”

Az aradi 13 vértanú a vérbíróság előszobájában: 1. Knécsics, 2. Láhner, 3. Schweidel, 4. Dessewffy, 5. Lázár, 6. Poeltenberg, 7. Aulich, 8. Vécsey, 9. Leiningen-Westerburg, 10. Török, 11. Nagy-Sándor, 12. Kiss, 13. Damjanics.

“A KÖZÖSSÉGÉRT KORMÁNYZUNK!”

● Az RMDSZ nélkül ugyan van kormányzati többség, de csak velünk együtt stabil és jó a kormányzás.

● Megvédtük az embereket és a gazdaságot az energiaárak emelkedésétől, támogattuk a családokat és a nyugdíjasokat az élelmiszerek drágulása közepette.

● A magyar emberek számára hasznos és fontos az RMDSZ kormányzati jelenléte: a háborús válság ellenére, új lendülettel, több pénzből fejlődik, épül Erdély, a munkahelyteremtő vállalkozások is több támogatást kapnak.

● Mindez nem így lenne az RMDSZ nélkül.

Túl vagyunk a féliádon: most beszámolunk kormányzati munkánkról, és megkérdézzük a közösségünket a következő két év tennivalóiról. Ez a konzultáció az RMDSZ munkájáról.

LEGFONTOSABB EREDMÉNYEINK

1. Az energiaárak szabályozásával csökkentettük az emberek terheit. A földgázárának támogatása nélkül kétszer ekkora lenne a gázzámla. Az áramért akiszfogyasztóknak támogatás nélkül háromszor, az átlagos háztartásoknak két

ésfélszer annyit kellene fizetni. A nagyfogyasztók is féláron kapják a szolgáltatást. Ezekami javaslataink voltak, ha az RMDSZ nem lenne kormányon, ma sokkal többekérintülne a gáz, sokan nem tudnának fűteni, a munkahelyek is veszélybe kerülnének.

2. Nem hagyjuk magukra a nyugdíjasokat. Ők adóterhelés nélkül, legnagyobb elszegényesültek. Ezért megnöveltük a nyugdíjakat olyan mértékben, hogy azok fedezni tudják a szükséges költségeket. 12,5%-kal emeltük a nyugdíjpontot. Az 1500 lej alatti nyugdíjasok évi 1000 lejes, az 1500 és 2000 lej közötti nyugdíjasok évi 800 lejes, a 2000 és 3000 lej közötti nyugdíjasok évi 600 lejes plusz juttatást kapnak. 2000 lej alatti nyugdíj esetén évi 1400 lejes energiátámogatást kap mindennyugdíjas, 1700 lej alatti nyugdíj esetén kéthavonta 250 lej értékű szociális utalvány jár.

3. Az oktatás mindig politikánk középpontjában állt. Az iskolahálózat fejlesztése után most a bölcsődéket fejlesztjük. Országosan 203 új, környezetbarát bölcsőde megépítésére biztosítottunk forrásokat, és elkezdjük az építést. A célunk, hogy minden magyar gyermek modern és biztonságos bölcsődébe járjon. Az újak építése

mellett, két év alatt további 190 iskola, óvoda, bölcsőde teljes felújítását végezzük el.

4. Ott, ahol erős a család, biztos alapokon áll a közösség. 2022 januárjában jelentősen növeltük a családi pótlékot a 2 év alatti gyermekek és a fogyatékkal élő gyermekek pótlékát 600 lejre, a 2 év feletti gyermekek, illetve tanulmányaik befejezéséig a 18 év feletti fiatalok pótlékát 243 lejre emeltük. Ezt a pénzt 2023-tól az infláció növekedéséhez igazítjuk.

5. Kormányzati forrásból építjük Erdélyt. 1813 településen fogunk víz-, szennyvíz- és gázhálózatot kiépíteni, fejleszteni, utakat korszerűsíteni, hidakat építeni az RMDSZ által vezetett fejlesztési minisztérium programjain keresztül. A magyar közösségnek megéri, hogy az RMDSZ kormányon van. Csak nekünk fontosak a közösségünk ügyei. Csak velünk fejlődnek a településeink. A magyar családok, vállalkozók és gazdák, a magyar nyugdíjasok csak az RMDSZ-re számíthatnak abban, hogy a válság ellenére egy kicsit jobb és biztonságosabb életük legyen. Ha okosan gazdálkodunk kormányzati és uniós pénzzel, pár év leforgása alatt több évtizedes lemaradást tudunk behozni.

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS ÚTMUTATÓ

• Az üveghulladékot a konténerekben gyűjtik a gyűjtőpontokról.

Üveghulladéknak számít:

- befőttes üvegek (fedél nélkül)
- színes öblösüvegek, borospalackok, pezsgősüvegek, sörösüvegek
- kozmetikai termékek üvegtárolói (a tárolók tetejét le kell venni, tartalmukat ki kell üríteni és ki kell öblíteni)

FIGYELEM!!!

Nem szabad tükröt, ablaküveget, porcelán, kristály és kerámia tárgyakat, vilnykörtét, neonsövet tenni

- A műanyag és fémhulladékot 120 literes sárga zsákba gyűjtik, ide tartoznak:
  - Italok , ételek műanyagtárolói
  - Kozmetikai termékek és tisztítószeres tárolói

• Különböző típusú műanyagtasak és fólia, egyszer használatos műanyag tányérok, poharak, evőeszközök, alumínium üdítősdobozok, fém konzerv dobozok, befőttes üvegek fedelei(a tárolók tetejét le kell venni, tartalmukat ki kell üríteni és ki kell öblíteni, helytakarékoság céljából a palackokat össze kell préselni)

Nem szabad beletenni a festékes dobozokat és a kannákat

- A papír és karton hulladékot 120 literes kék zsákba gyűjtik, ide tartoznak:
  - Papírtasakok különböző papír- karton csomagolóanyagok, kartondobozok, kozmetikai termékek dobozai
  - Könyvek,füzetek, újságok, szórólapok
  - Tojástartók
 Helytakarékoság céljából a kartonokat

és papírokat össze kell préselni

Nem szabad ezen hulladék közé tenni ételmaradékot tartalmazó papír vagy karton hulladékot, használt papírszalvétát vagy konyhai törölkendőt

• A háztartási hulladékot fekete kukába vagy 120 literes fekete zsákba gyűjtik ide tartoznak:

- egyszer használatos pelenkák, tamponok, tisztasági betétek,cigarettszikkék
- használt papírzsepkendő, koszos csomagolóanyagok
- ételmaradékok

Nem szabad beletenni: föld, homok, kavics, állati hulladékok, elektromos vagy elektronikus felszerelésekből származó hulladék, elemek,autók akkumulátorai és alkatrészei, gumiabroncsok, építkezésből és bontásból származó hulladék, lomhulladék

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS 2023 MÁRCIUSI PROGRAMJA KIBÉDEN

Első hét - Március 7 Kedd	- Műanyag és fém hulladék
Második hét - Március 14 Kedd	- Papír és Karton hulladék
Harmadik hét - Március 21 Kedd	- Műanyag és fém hulladék
Negyedik hét Március 28 Kedd	- Üveg hulladék